

Käibemaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Sisukokkuvõte

Seaduse eelnõuga kavandatakse käibemaksuseaduses (edaspidi *KMS*) sätestada nõudmiseni varu ja aheltehingute maksukäsitlus ning lootusetute võlgade korral käibemaksukohustuse korrigeerimise kord. Lisaks täpsustatakse investeringukulla mõistet.

Nõudmiseni varu ja aheltehingute maksukäsitlust ei ole seni Euroopa Liidu (edaspidi *EL*) tasandil ühtlustatud, samuti ei ole selliste tehingute käibemaksuga maksustamine eraldi reguleeritud Eesti õiguses. Nimetatud tehingute käibemaksukäsitluse ühtlustamine EL tasandil on vajalik õigusselguse huvides. Eelnõu kohaselt võetakse üle nõukogu direktiiv (EL) 2018/1910, millega kehtestatakse ühtsed reeglid lihtsustamaks ettevõtjate piiriülest majandustegevust.

Lootusetute võlgade korral käibemaksu korrigeerimise näeb ette nõukogu direktiivi 2006/112/EÜ, mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi (edaspidi *käibemaksudirektiiv*) artikkel 90 (ELT L 347, 11.12.2006, lk 1–118).

Investeringukulla mõiste viiakse vastavusse käibemaksudirektiivi artiklis 344 sätestatuga.

Eelnõu ettevalmistaja

Seaduse eelnõu on ette valmistanud Rahandusministeeriumi tolli- ja aktsiisipoliitika osakonna peaspetsialist Aet Külasalu (aet.kylasalu@fin.ee, tel 611 3029). Juriidilise ekspertiisi tegi Rahandusministeeriumi õigusosakonna jurist Virge Aasa (virge.aasa@fin.ee, tel 611 3549).

Märkused

Käibemaksuseaduse muudatustega võetakse üle 2020. aasta 1. jaanuarist jõustuv nõukogu direktiiv (EL) 2018/1910, millega muudetakse direktiivi 2006/112/EÜ seoses käibemaksusüsteemi teatavate normide ühtlustamise ja lihtsustamisega liikmesriikide vahelise kaubanduse maksustamisel (ELT L 311, 08.12.2018, lk 3–7).

Eelnõuga kavandatakse KMS 2019. a 1. veebruaril jõustunud redaktsiooni (RT I, 29.11.2018, 9) muudatused.

Eelnõu seadusena vastuvõtmiseks on vajalik Riigikogu poolthäälte enamus.

2. Seaduse eesmärk

2.1. Nõudmiseni varu ja aheltehingute maksukäsitluse ühtlustamine EL-is alates 2020. aasta 1. jaanuarist kehtivate nõuetega.

Eelnõuga kavandatakse täiendada KMS-i nõudmiseni varuga seotud maksuregulatsiooniga, mis puudutab tingimusi ja korda nõudmiseni varu käsitamisel kauba ühendusesisese käibena või kauba ühendusesisese soetusena. Regulatsioon lihtsustab ühendusesisest käivet teostava ettevõtja maksukohustuse täitmise protseduure. Nõudmiseni varu korral ei teki erinevalt kehtivast korrast maksukohustuslasel kohustust teises liikmesriigis ennast registreerida

maksukohustuslasena ja täita seal maksukohustuslasele kehtestatud maksuarvestuse ja deklareerimise nõudeid. Nõudmiseni varu on selline kaup, mille kauba võõrandaja toimetab kauba soetajaga sõlmitud kokkuleppe alusel soetajale teise liikmesriiki. See kaup jääb võõrandaja omandisse seni, kuni see kauba soetajale üle antakse. Kehtiva korra kohaselt tuleb kauba võõrandajal sellisel juhul deklareerida oma kauba toimetamine teise liikmesriiki ühendusesisese käibena ja lisaks registreerida ennast sihtriigis maksukohustuslasena, deklareerida seal ühendusesisene soetus ja kauba võõrandamine sihtriigis on käsitatav siseriikliku käibena. Muudatuse kohaselt deklareerib kauba võõrandaja antud juhul üksnes ühendusesisest käivet nõudmiseni varuna teise liikmesriiki toimetatud kauba teises liikmesriigis võõrandamise hetkel ning teises liikmesriigis tal sellise tehingu osas registreerimise või aruandluse kohustust ei teki.

Lisaks kavandatakse täiendada KMS-s aheltehingute maksukäsitlust ja sätestada reeglid, mille alusel määratleda tehingute ahelas tehing, mis on käsitatav 0%-lise määraga maksustatud kauba ühendusesisese käibena ja tehingud, mis on ahelas käsitatavad siseriiklike tehingutena. Liikmesriikides on aheltehingute maksustamise praktika erinev, mistõttu ettevõtjatel puudub selles osas õiguskindlus. Erineva praktika tõttu võib kaasneda tehingu topeltmaksustamine või maksustamata jätmine.

Muudatused põhinevad 2020. aasta 1. jaanuarist kehtima hakkavatel käibemaksudirektiivi muudatustel, mille eesmärk on ühtlustada nõudmiseni varu ja aheltehingute suhtes kohaldatavaid käibemaksureegleid.

Nõudmiseni varu ja aheltehinguid puutavatest muudatustest tulenevat mõju on analüüsitud Euroopa Komisjoni töödokumendis SWD(2017) 325¹. EL tasandil on hinnatud varifirmadega seotud ühendusesiseste pettuste vähenemist 41 miljardi euro võrra. Täpset suurusjärku Eesti osas ei ole võimalik kindlaks määrata. Muudatuste eesmärk on konkreetsete maksueeskirjade sätestamine nõudmiseni varuna teise liikmesriiki kauba toimetamisel ja aheltehingute korral, mis suurendab õiguskindlust nimetatud tehingute ja toimingute maksustamisel.

2.2. Käibemaksu korrigeerimine, kui võõrandatud kauba või osutatud teenuse eest on osaliselt või täielikult jäetud tasumata.

Eelnõuga kavandatakse sätestada maksukohustuslasele õigus teatud tingimustel vähendada oma maksukohustust võõrandatud kauba või osutatud teenuse müügihinnalt arvestatud käibemaksusumma võrra, kui ostja on jätnud soetatud kauba või saadud teenuse eest osaliselt või täielikult tasumata. Kehtiva korra kohaselt, kui kauba soetaja või teenuse saaja ei ole vaidlustanud soetatud kauba või saadud teenuse kvaliteeti või mahtu ja nõudest loobumine on tingitud vaid kliendi vähesest maksevõimest, ei mõjuta nõudest loobumine võõrandatud kauba või osutatud teenuse käibe suurust ja käibemaksuarvestust.

Osaliselt või täielikult tasumata arvetega seotud käibemaksuarvestuse korra muudatus on seotud Euroopa Kohtu lahendiga C-246/16, mis muutis eelnevates kohtulahendites toodud põhimõtet käibemaksudirektiivi artikli 90 lõike 2 käsitluse osas. See puudutab maksuarvestust nn lootusetute võlgade korral. Direktiivi artikkel 90 lõige 2 annab liikmesriigile õiguse teha erand ja mitte lubada maksustavat väärtust vähendada täieliku või osalise mittetasumise korral. Kohtulahendi C-246/16 punkti 19 kohaselt, kui liikmesriik on otsustanud kasutada erandit, siis ei ole maksukohustuslasel õigust nõuda maksustatava väärtuse vähendamist. Samas lahendi punkti 21 kohaselt tuleb erandeid tõlgendada kitsalt ja kuigi liikmesriikidel on võimalus teha

¹ Kättesaadav: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=SWD:2017:0325:FIN>

maksustatava väärtuse korrigeerimisest erandeid, ei ole liidu seadusandja andnud õigust korrigeerimist lihtsalt täielikult välistada. Varasemalt ei ole sellist tõlgendust käibemaksudirektiivi artikli 90 lõikele 2 kohtute poolt antud.

2.3. Seaduse eelnõule ei ole eelnenud väljatöötamiskavatsust vastavalt Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. a määrusele nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ § 1 lõike 2 punktidele 1 ja 2. 2020. aasta 1. jaanuarist jõustuva nõukogu direktiivi (EL) 2018/1910, 4. detsember 2018, millega muudetakse direktiivi 2006/112/EÜ seoses käibemaksusüsteemi teatavate normide ühtlustamise ja lihtsustamisega liikmesriikidevahelise kaubanduse maksustamisel, rakendamiseks tuleb liikmesriikidel võtta vastu vajalikud normid ja avaldada need hiljemalt 2019. aasta 31. detsembriks. Nimetatud direktiivi üle võtmine siseriiklikku seadusandlusesse järgides direktiivis sätestatud tähtaegu on liikmesriigile kohustuslik ning selles osas ei ole liikmeriigile jäetud diskretsiooniõigust.

Nn lootusetute võlgadega seotud KMS muudatusettepanek põhineb Euroopa Kohtu lahendil C-246/16.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu § 1 punktid 1 ja 4 – KMS § 1 lõige 1 punkt 4 ja § 3 lõige 1

Paragrahvi 1 lõike 1 punktis 4 asendatakse sõna „maksukohustuslane“ tekstiosaga „käibemaksukohustuslane (edaspidi *maksukohustuslane*)“.

Tegemist on redaktsioonilise muudatusega, millega sisulist muudatust ei kaasne. KMS §-s 3 on sätestatud mõiste „käibemaksukohustuslane“, mida seaduses edaspidi nimetatakse maksukohustuslaseks. Kuna KMS mõistes on maksukohustuslane käibemaksukohustuslane ja maksukohustuslast on seaduses mainitud ka eelnevalt §-des 1 ja 2, siis on ettepanek vastavalt KMS-i muuta ja asendada KMS §-s 1 sõna „maksukohustuslane“ tekstiosaga „käibemaksukohustuslane (edaspidi *maksukohustuslane*)“ ning §-s 3 sätestada maksukohustuslase mõiste. Muudatusega viiakse pika sõnaühendi edaspidi kasutatav lühend seaduses ettepoole.

Eelnõu § 1 punkt 2 – KMS § 2 lõige 10

Muudatusega täpsustatakse investeringukulla mõistet. KMS-s sätestatud investeringukulla mõiste ei ole täpselt sama, mis käibemaksudirektiivis ning see on tekitanud maksukohustuslastel küsimusi. KMS-s sätestatud mõistes ei ole välja toodud tingimust, et lisaks sellele, et investeringukuld peab olema kangi või tahvli kujul puhtusastmega vähemalt 995 tuhandikku kaaluosa, peab see vastama ka kullaturgudel heakskiidetud kaalule. Samas KMS-s sätestatud investeringukulla mõiste on tõlgendatav koosmõjus käibemaksudirektiivi ja selle rakendusmääruses (EL) nr 282/2011 sätestatud mõistega „kullaturul heakskiidetud kaal“, kus investeringukullana on käsitatav kuld, mis on kaubeldav kullaturgudel ja seega peab vastama kullaturu standarditele. Investeringukulla käibele on kehtestatud maksuvabastus just seetõttu, et see on oma laadilt analoogne teiste finantsinvesteringutega, mis on maksuvabad. Seega investeringukullana on käsitatav üksnes kullaturgudel kaubeldav kullakang või kullatahvel puhtusastmega vähemalt 995 tuhandikku kaaluosa. Õigusselguse huvides täpsustatakse investeringukulla mõistet vastavalt käibemaksudirektiivis (artikkel 344) toodud sõnastusele. Sisulist muudatust selle täpsustusega ei kaasne.

Eelnõu § 1 punkt 3 – KMS § 2 lõige 14

KMS § 2 lisatakse lõige 14, milles sätestatakse nõudmiseni varu mõiste.

Nõudmiseni varu on selline kaup, mille maksukohustuslane toimetab teise liikmesriiki lattu, eesmärgiga see kaup võõrandada selles teises liikmesriigis asuvale maksukohustuslasele.

Kauba soetaja peab olema võõrandajale teada juba kauba teise liikmesriiki toimetamise ajal. Kauba võõrandamine peab toimuma 12 kuu jooksul alates kauba teise liikmesriiki saabumisest. Kauba soetaja peab olema selles teises liikmesriigis maksukohustuslane ja omama selles riigis maksukohustuslasena registreerimise numbrit. Kuna tegemist on kauba võõrandaja jaoks lihtsustusega, et tal ei tekiks võõrandamise eesmärgil kauba teise liikmesriiki toimetamisest ühendusesisest käivet, mis tekitaks maksukohustuse kauba sihtriigis, siis nõudmiseni varu maksuregulatsiooni kohaselt kauba võõrandaja ei tohi olla kauba sihtriigis maksukohustuslane. Vastasel juhul kehtivad kauba ühendusesisese käibe arvestuse ja deklareerimise tavareeglid. Nõudmiseni varuna teise liikmesriiki toimetatud kaup tuleb deklareerida infona ühendusesisese käibe aruandel. Lisaks tuleb kauba toimetajal pidada nõudmiseni varuna teise liikmesriiki toimetatud kauba osas oma igapäevases käibemaksuarvestuses detailset arvestust (vt selgitust § 36 lõike 1 punkti 6 kohta).

Kui teise liikmesriiki toimetatud kauba osas on kõik eelnimetatud tingimused täidetud, siis selline kaup on käsitatav nõudmiseni varuna, mille teise liikmesriiki toimetamist ei käsitata kauba ühendusesisese käibena. Ühendusesisene käive tekib alles nõudmiseni varu teises liikmesriigis võõrandamisel. Vt näiteid 1–4 seletuskirja lisas 1.

Eelnõu § 1 punkt 5 – KMS § 7 lõige 1 punkt 4

KMS § 7 lõikesse 1 lisatakse punkt 4, mille kohaselt käsitatakse nõudmiseni varu võõrandamist teises liikmesriigis kauba ühendusesisese käibena.

Lihtsustatud maksustamiskord, mis puudutab teise liikmesriiki nõudmiseni varuna toimetatud kaupa, näeb ette erisuse üldkorras. Üldkorra kohaselt on maksukohustuslase poolt teise liikmesriiki ilma võõrandamiseta kauba toimetamine käsitatav ühendusesisese käibena. Lihtsustatud maksustamiskord näeb ette, et nõudmiseni varu tingimustele vastava kauba teise liikmesriiki toimetamisest ühendusesisest käivet ei teki. Ühendusesisene käive tekib alles siis, kui nõudmiseni varuna teise liikmesriiki toimetatud kaup võõrandatakse (vt näiteid 1–4 seletuskirja lisas 1).

Eelnõu § 1 punkt 6 – KMS § 7 lõike 2 punktid 12–14

KMS § 7 lõiget 2 täiendatakse punktidega, mille kohaselt ei loeta nõudmiseni varu toimetamist teise liikmesriiki kauba ühendusesiseseks käibeks. Kehtiva korra kohaselt loetakse kauba ühendusesiseseks käibeks ka ilma võõrandamiseta oma kauba teise liikmesriiki toimetamist ja seda ka juhul, kui nn nõudmiseni varu tingimused teise liikmesriiki toimetatava kauba osas oleks täidetud. Seega kehtiva korra kohaselt eeldab oma kauba toimetamine teise liikmesriiki maksukohustuslaselt enda registreerimist selles teises liikmesriigis. Muudatuse kohaselt ei loeta nõudmiseni varu tingimustele vastava kauba teise liikmesriiki toimetamist kauba ühendusesiseseks käibeks. Samuti ei loeta nõudmiseni varu teise liikmesriiki toimetamist kauba ühendusesiseseks käibeks juhul, kui 12 kuu jooksul alates nõudmiseni varu saabumisest teise liikmesriiki asendatakse nõudmiseni varu soetaja teise maksukohustuslasega kui algselt kokkulepitud ning ka juhul, kui see kaup jääb teises liikmesriigis võõrandamata 12 kuu jooksul alates selle kauba saabumisest teise liikmesriiki ja toimetatakse selle aja jooksul Eestisse tagasi. Nõudmiseni varu soetaja asendamine ning kauba tagasisaatmine tuleb kajastada ühendusesisese käibe aruandel ja maksukohustuslase igapäevases käibemaksarvestuses vastavalt KMS § 36 lõike 5 alusel rahandusministri määrusega kehtestatud korrale. Vt näiteid 5 ja 6 seletuskirja lisas 1.

Eelnõu § 1 punkt 7 – KMS § 7 lõige 3¹

KMS § 7 täiendatakse lõikega 3¹, mille kohaselt loetakse nõudmiseni varu teise liikmesriiki

toimetamist kauba ühendusesisese käibeks, kui seda kaupa pole teises liikmesriigis 12 kuu jooksul võõrandatud ega ka Eestisse tagasi toimetatud. Kauba ühendusesisene käive loetakse sellisel juhul toimunuks 12 kuu möödumisele järgneval päeval vastavalt KMS § 7 lõike 1 punkti 3 alusel. Nimetatud sätte alusel ilma kauba võõrandamiseta kauba teise liikmesriiki toimetamisest tekib maksukohustuslasel kauba ühendusesisene käive, mis toob maksukohustuslasele kaasa nõude ennast kauba sihtliikmesriigis maksukohustuslasena registreerida ja seal ühendusesisene soetus deklareerida. Seega sellisel juhul, kui 12 kuu jooksul jääb nõudmiseni varuna teise liikmesriiki toimetatud kaup võõrandamata, kohalduvad sellise kauba maksustamisel tavareeglid.

Juhul, kui kauba nõudmiseni varuna käsitamise muud tingimused 12 kuu jooksul ei ole enam täidetud, loetakse kauba toimetamist teise liikmesriiki kauba ühendusesisese käibeks kauba ühendusesisese käibena mittekäsitamise aluse ära langemise päeval. Vt näidet 7 seletuskirja lisas 1.

Eelnõu § 1 punkt 8 – KMS § 8 lõige 3 punkt 14

KMS § 8 lõiget 3 täiendatakse punktiga 14, mille kohaselt ei loeta nõudmiseni varu Eestisse toimetamist ühendusesiseseks soetuseks. Ühendusesisene soetus tekib Eestisse toimetatud nõudmiseni varu soetamisel Eesti maksukohustuslase poolt. Juhul, kui Eestisse toimetatud nõudmiseni varu võõrandamist ei ole 12 kuu jooksul alates selle saabumisest toimunud, tekib ühendusesisene soetus teise liikmesriigi isikul, kes nõudmiseni varu Eestisse toimetab (vt selgitust KMS § 8 lõike 7 kohta).

Eelnõu § 1 punkt 9 – KMS § 8 lõiked 6 ja 7

KMS § 8 täiendatakse lõikega 6, mille kohaselt käsitatakse kauba ühendusesisese soetusena Eestisse toimetatud nõudmiseni varu soetamist. Lisatav säte peegeldab nõudmiseni varu teises liikmesriigis võõrandamise käsitamist kauba ühendusesisese käibena (vt selgitust KMS § 7 lõike 1 punkti 4 kohta). Juhul kui nõudmiseni varu tingimustele vastav kaup on toimetatud teisest liikmesriigist Eestisse, siis sellisel juhul toimub kauba ühendusesisene käive selles teises liikmesriigis kust kaup Eestisse toimetati, selle kauba võõrandamisel Eestis ja kauba soetamine Eestis on samal ajal käsitatav kauba ühendusesisese soetamisena.

KMS § 8 täiendatakse lõikega 7, mille kohaselt tekib teise liikmesriigi isikul kauba ühendusesisene soetamine Eestis, kui tema poolt Eestisse nõudmiseni varuna toimetatud kaup ei ole 12 kuu jooksul võõrandatud ega ka lähteliikmesriiki tagasi toimetatud 12 kuu möödumisele järgneval päeval. Sellisel juhul tekib teise liikmesriigi isikul Eestis maksukohustuslasena registreerimise ja kauba ühendusesisese soetamise deklareerimise kohustus.

Muudel juhtudel, kui teise liikmesriigi isiku poolt Eestisse nõudmiseni varuna toimetatud kaup ei vasta pärast kauba saabumist Eestisse nõudmiseni varu tingimustele, kohaldub KMS § 8 lõige 4, mille kohaselt tekib sellel teise liikmesriigi maksukohustuslasel Eestisse toimetatud kauba ühendusesisene soetamine päeval, mil kaup ei vasta enam nõudmiseni varu tingimustele. Selliseks juhuks on näiteks nõudmiseni varuna Eestisse toimetatud kauba eksportimine (vt näidet 3 seletuskirja lisas 1).

Eelnõu § 1 punkt 10 – KMS § 9 lõiked 4 ja 5

KMS § 9 täiendatakse lõigetega 4 ja 5, mille alusel määratletakse tehing, mida loetakse kauba ühendusesiseseks käibeks, ehk kauba võõrandamiseks teise liikmesriigi maksukohustuslasele koos selle toimetamisega Eestist teise liikmesriiki (KMS § 7 lõige 1 punkt 1) juhul, kui tegemist on sama kauba järjestikuste võõrandamistega ehk tehingute ahelaga ja kaup toimetatakse otse esimeselt võõrandajalt teise liikmesriiki kauba viimasele soetajale.

Tehingute ahelas on üksnes üks tehing, mis on seotud kauba ühendusesisese käibega, mis tuleb vastavalt kauba ühendusesisese käibe regulatsioonile deklareerida ühendusesisese käibe aruandel ja millele kohaldatakse 0%-list maksumäära. Ülejäänud tehingud selles tehingute ahelas on käsitatavad siseriiklike käivetena.

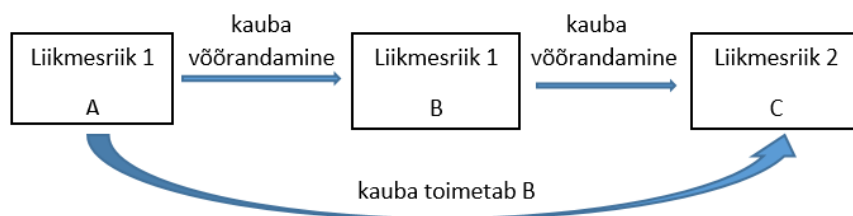
Kauba ühendusesisese käibena, ehk kauba võõrandamisena teise liikmesriigi maksukohustuslasele koos selle toimetamisega Eestist teise liikmesriiki käsitatakse tehingute ahela korral järgmistele tingimustele vastavat tehingut:

- 1) kaup võõrandatakse teises liikmesriigis maksukohustuslasena registreeritud edasimüüjale;
- 2) edasimüüja on muu isik, kui tehingute ahelas osalev esimene kauba võõrandaja, kes toimetab kauba ise või kelle nimel teeb seda kolmas isik, tehingute ahela viimasele kauba soetajale;
- 3) edasimüüja toimetab kauba otse selle esimeselt võõrandajalt liikmesriiki, kus asub tehingute ahela viimane soetaja (lõige 4).

Kui kauba toimetab teise liikmesriiki tehingute ahelas osalev edasimüüja, kes on kauba võõrandajale teatanud, et ta on registreeritud maksukohustuslasena liikmesriigis, kust kaubad lähetatakse, siis loetakse ühendusesiseseks käibeks üksnes kauba toimetava edasimüüja poolt tehtavat võõrandamistehingut (lõige 5).

Näide 1.

Maksukohustuslane A võõrandab kaubad maksukohustuslasest edasimüüjale B, kes võõrandab need kaubad maksukohustuslasele C. B korraldab kaupade toimetamise A-lt liikmesriigist 1 C-le liikmesriiki 2. Edasimüüja B on A-le esitanud liikmesriigis 2 maksukohustuslasena registreerimise numbr.



Näites toodud juhul loetakse kauba ühendusesiseseks käibeks, milleks on võõrandamistehing koos kauba toimetamisega, kauba võõrandamist A-lt B-le, kuna B ei esitanud A-le liikmesriigis 1 maksukohustuslasena registreerimise numbr, vaid liikmesriigis 2 maksukohustuslasena registreerimise numbr. Maksukohustuslasel A tekib ühendusesisene käive liikmesriigis 1 ja maksukohustuslasel B tekib ühendusesisene soetus liikmesriigis 2. Kauba võõrandamine B-lt C-le on käsitatav siseriikliku käibena liikmesriigis 2.

Kui B esitab A-le liikmesriigis 1 maksukohustuslasena registreerimise numbr, siis tekib B-l ühendusesisene käive liikmesriigis 1 ja kauba võõrandamine A-lt B-le on käsitatav siseriikliku käibena liikmesriigis 1.

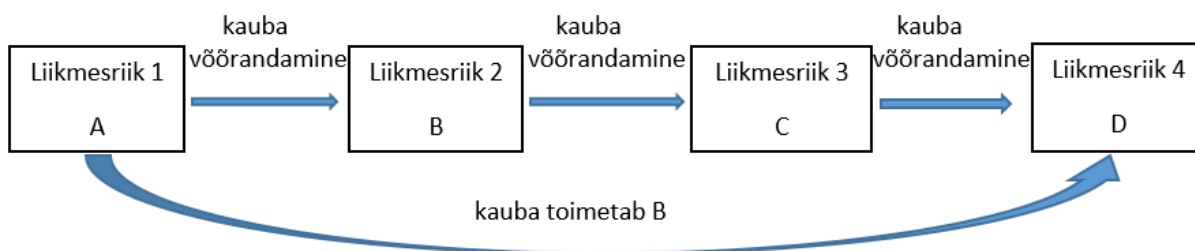
Tehingute ahelat puudutav säte ei mõjuta maksustamise üldreegli ja ka kolmnurktingu erireegli kohaldamist. Tehingute ahelat puudutav säte määratleb ahelas tehingu, mida käsitatakse ühendusesisese käibe või ühendusesisese soetusena, juhul kui see tehing vastab ühendusesisese käibe või ühendusesisese soetuse reeglile, ehk tehing peab toimuma maksukohustuslaste vahel ja kaup peab liikuma ühest liikmesriigist teise. Tehingute ahelas osalevad isikud ei ole alati kõik maksukohustuslased. Kui näites 1 toodud juhul on C lõpptarbija, ehk maksukohustuslasena registreerimata isik ja B on A-le esitanud liikmesriigis 1

maksukohustuslasena registreerimise numbril, siis kauba võõrandamine A-lt B-le on käsitatav siseriikliku käibena liikmesriigis 1 ja kauba võõrandamine B-lt C-le on käsitatav kaugmüügina.

Kui tehingute ahel vastab kolmnurktingimustele, siis kauba võõrandamise tehingud toimuvad kolmes erinevas liikmesriigis registreeritud maksukohustuslaste vahel ning kaubad liiguvad otse esimeses liikmesriigis registreeritud võõrandajalt kolmandasse liikmesriiki kauba soetajale. Kolmnurktingimule kehtib lihtsustatud maksuregulatsioon. Lihtsustus puudutab edasimüüjat, kellel tekib ühendusesisene soetus liikmesriigis, kuhu kaubad toimetatakse ja sellele järgnev siseriiklik käive. Lihtsustuse kohaselt edasimüüjale kolmnurktingimus kauba ühendusesisest soetusest kolmandas liikmesriigis maksukohustust ei teki. Samuti ei teki tal kohustust maksustada edasimüük kolmandas liikmesriigis selle liikmesriigi siseriikliku käibena. Selline käive maksustatakse kauba soetaja poolt kolmandas liikmesriigis pöördmaksustamise kaudu.

Näide 2.

Maksukohustuslane A võõrandab kaubad maksukohustuslasest edasimüüjale B, kes võõrandab kaubad maksukohustuslasest edasimüüjale C, kes omakorda võõrandab kaubad maksukohustuslasele D. Kõik maksukohustuslased on registreeritud erinevates liikmesriikides. Kaubad toimetab B liikmesriigist 1 liikmesriiki 4.



Näites toodud juhul loetakse ühendusesiseseks käibeks kauba võõrandamist A-lt B-le, kuna see tehing on seotud kauba toimetamisega. A-l tekib ühendusesisese käibe liikmesriigis 1 ja B-l tekib ühendusesisene soetus liikmesriigis 4. Kauba võõrandamine B-lt C-le ja C-lt D-le on käsitatav siseriiklike käivetenä liikmesriigis 4.

Eelnõu § 1 punkt 11 – KMS § 11 lõige 2

KMS § 11 lõige 2 sätestab ühendusesisese käibe ja ühendusesisese soetamise tekkimise ajaks kauba lähetamise või kättesaadavaks tegemise kuule järgneva kuu 15. kuupäeva või kauba eest arve väljastamise päeva, kui see on väljastatud enne nimetatud kuupäeva. Eranditeks sellest reeglist on KMS § 7 lõikes 3 ja § 8 lõikes 4 nimetatud juhud, mille korral ühendusesisene käive ja ühendusesisene soetus loetakse tekkinuks päeval, mil langeb ära alus tehingu või toimingu mitte käsitamiseks ühendusesisese käibe või ühendusesisese soetusena vastavalt KMS § 7 lõikele 2 ja § 8 lõikele 3. Muudatusega täiendatakse nimetatud erandite loetelu § 7 lõikega 3¹ ja § 8 lõikega 7, ehk juhul kui nõudmiseni varu teise liikmesriiki toimetamisest on möödunud 12 kuud, kuid nõudmiseni varu pole võõrandatud, loetakse ühendusesisene käive ja ühendusesisene soetamine tekkinuks 12 kuu möödumisele järgneval päeval.

Eelnõu § 1 punkt 12 – KMS § 15 lõige 3 punkt 2

KMS § 15 lõige 3 punkti 2 kohaselt on ühendusesisese käibe maksumäär 0%, välja arvatud juhul kui puudub kauba soetaja või oma kauba teise liikmesriiki toimetaja teises liikmesriigis kehtiv maksukohustuslasena registreerimise number. Sättesse lisatakse muudatusega ühendusesisese käibe 0%-lise maksumääraga maksustamiseks tingimus, et lisaks teises

liikmesriigis kehtiva maksukohustuslase numbriga olemasolule peab olema ühendusesisene käive deklareeritud ka ühendusesisese käibe aruandel. Seega selleks, et ühendusesisese käibe korral rakendada 0%-list maksumäära, peab selle käibe deklareerima ühendusesisesel käibe aruandel ja kajastama seal kauba saaja teises liikmesriigis maksukohustuslasena registreerimise numbriga. Kui üks nimetatud tingimustest ei ole täidetud, ei ole õigust sellist ühendusesisest käivet 0%-lise maksumääraga maksustada.

Eelnõu § 1 punkt 13 – KMS § 28 lõige 1 punkt 1

KMS § 28 lõike 1 punktis 1 on sätestatud kohustus esitada ühendusesisese käibe aruanne, kui maksukohustuslasel on tekkinud maksustamisperioodi jooksul kauba ühendusesisene käive või ta on maksustamisperioodi jooksul võõrandanud kaupa edasimüüjana kolmnurk tehingus. Muudatusega lisatakse punkti 1 kohustus esitada ühendusesisese käibe aruanne ka juhul, kui maksukohustuslane on toimetanud teise liikmesriiki kaupa, mis on käsitatav nõudmiseni varuna. Maksukohustuslane, kes toimetab nõudmiseni varu teise liikmesriiki, kannab ühendusesisese käibe aruandele nõudmiseni varu soetaja maksukohustuslasena registreerimise numbriga selles teises liikmesriigis. Nõudmiseni varu võõrandamisest tekib ühendusesisene käive ning ka sellisel juhul esitatakse ühendusesisese käibe aruanne, millel deklareeritakse nõudmiseni varuna teise liikmesriiki toimetatud kauba võõrandamine (ühendusesisene käive) vastavalt sellele, millises osas nõudmiseni varu maksustamisperioodi jooksul tegelikult võõrandati.

Eelnõu § 1 punkt 14 – KMS § 29 lõiked 14–17

KMS § 29 lisatakse lõiked 14–17, millega kehtestatakse tingimused ja kord, mille alusel on maksukohustuslasel õigus vähendada oma maksukohustust, kui talle on võõrandatud kauba või osutatud teenuse eest jäetud osaliselt või täielikult tasumata. Lõikes 14 sätestatakse tingimused, mille täitmise korral on õigus osaliselt või täielikult tasumata arvet käsitada nn lootusetu võlana. Käibemaksukohustust on õigus vähendada sättes nimetatud tingimuste täitmisel osas, mis on jäetud arve saaja poolt kauba või teenuse eest tasumata. Lõikes 15 sätestatakse osaliselt või täielikult tasumata arve alusel arvestatud käibemaksusumma korrigeerimise aeg, milleks on maksustamisperiood, mil nõue raamatupidamisarvestuses maha kanti. Kui maha kantud nõue hiljem osaliselt või täielikult tasutakse, tuleb see maksukohustuslasel arvestada oma maksustatava väärtuse hulka selles maksustamisperioodis, mil nõue osaliselt või täielikult tasuti. Lõikes 17 sätestatakse võlgniku kohustus korrigeerida osaliselt või täielikult tasumata arve alusel sisendkäibemaksuna maha arvatud käibemaksusummat ja arvestada see oma maksukohustusena maksustamisperioodis, mil ta sai arve esitanud maksukohustuslaselt teate nõude raamatupidamisarvestuses maha kandmisest.

Eelnõu § 1 punkt 15 – KMS § 36 lõige 1 punkt 6

KMS §-s 36 on sätestatud maksukohustuslase kohustus pidada igapäevaselt käibega seotud tehingute arvestust. Muudatusega täiendatakse lõiget 1 ja lisatakse kohustus pidada arvestust nõudmiseni varuna käsitatava kauba kohta. Nõukogu rakendusmäärusega (EL) nr 2018/1912, millega muudetakse rakendusmäärust (EL) nr 282/2011 teatavate ühendusesiseste tehingutega seotud maksuvabastuste osas (ELT L 311, 7.12.2018, lk 10–12), lisatakse alates 1. jaanuarist 2020. a rakendusmäärusesse 282/2011 artikkel 54a, mis sätestab detailse loetelu teabest, mis peab maksukohustuslasel olema eraldi kajastatud seoses nõudmiseni varuga. Maksukohustuslase igapäevases käibemaksuarvestuses tuleb märkida nt nõudmiseni varu teise liikmesriiki toimetamise kuupäev, kauba väärtus, kirjeldus ja kogus, soetaja maksukohustuslasena registreerimise number, laost aadress, kuhu kaubad toimetati ning lattu saabumise kuupäev, laost võõrandatud kaupade väärtus, kogus ja võõrandamise kuupäev. Samuti tuleb igapäevases käibemaksuarvestuses kajastada teises liikmesriigis võõrandamata

jäänud ja Eestisse tagasi toimetatud nõudmiseni varu. Igapäevases käibemaksuarvestuses tuleb kajastada ka nõudmiseni varuna Eestisse toimetatud kauba soetamine.

Eelnõu § 1 punkt 16 – KMS § 36 lõike 1 punkt 7

KMS § 36 täiendatakse punktiga 7, millega sätestatakse maksukohustuslasele kohustus pidada arvestust lootusetute nõuete kohta. Maksukohustuslane peab pidama arvestust arvete osas, mis on osaliselt või täielikult kauba või teenuse saaja poolt tasumata ja mille osas on vastavalt KMS § 29 lõigetele 14–16 käibemaksukohustust korrigeerinud. Maksukohustuslane peab pidama ka arvestust enda poolt osaliselt või täielikult tasumata jäetud arvete osas, mille kohta ta on arve väljastajalt saanud teavituse nõude raamatupidamisarvestuses maha kandmise kohta (lõige 17).

Eelnõu § 1 punkt 17 – KMS § 36 lõige 5

KMS § 36 lõikes 5 sätestatakse volitusnorm maksukohustuslase igapäevase arvestuse pidamise korra kehtestamiseks valdkonna eest vastutava ministri määrusega. Kehtiva sätte sõnastuses on loetletud tehingud ja toimingud, mille kohta määrus kehtestatakse. Samas on need tehingud ja toimingud loetletud KMS § 36 lõigetes 1–3. Tulenevalt eelnõuga kavandavatest muudatustest lisatakse lõikesse 1 nõudmiseni varu ja tasumata nõuete osas igapäevase arvestuse pidamise kohustus. Muudatusega on ettepanek sätestada volitusnorm maksukohustuslase igapäevase arvestuse pidamise korra kehtestamiseks valdkonna eest vastutava ministri määrusega loetlemata uuesti juba KMS § 36 lõigetes 1–3 nimetatud tehinguid ja toiminguid, mille kohta igapäevast arvestust tuleb pidada.

Eelnõu § 1 punkt 18

Seaduse normitehnilises märkuses kaasajastatakse käibemaksudirektiivi muudatuste avaldamismärked.

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõuga nähakse ette uus mõiste – nõudmiseni varu. Mõiste „nõudmiseni varu“ kasutusele võtmise tingib 2020. aasta 1. jaanuarist jõustuv nõukogu direktiiv (EL) 2018/1910, millega muudetakse direktiivi 2006/112/EÜ seoses käibemaksusüsteemi teatavate normide ühtlustamise ja lihtsustamisega liikmesriikidevahelise kaubanduse maksustamisel. Direktiiv sisustab nõudmiseni varu mõiste käibemaksuga maksustamise kontekstis. Eelnõu kohaselt sätestatakse mõiste KMS § 2 lõikes 14.

5. Vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas EL õigusega. EL õigusallikate ja KMS muudatuste võrdlustabel on toodud seletuskirja lisan.

6. Seaduse mõjud

Eelnõuga kavandavad muudatused on majandusliku mõjuga ja mõju on ka riigiasutustele.

Eelnõuga kavandavad muudatused avaldavad mõju eelkõige EL-siseste piiriüleste kaubatehingutega tegelevatele ettevõtjatele ning riigiasutustest Maksu- ja Tolliametile.

Ettevõtjate halduskoormus tulenevalt kavandavatest muudatustest ei kasva.

Eeldatavat olulist sotsiaalset mõju, mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, elu- ja

looduskeskkonnale, mõju regionaalarengule ega kohaliku omavalitsuse korraldusele ei tuvastatud.

6.1. Kavandatav muudatus: nõudmiseni varu (KMS § 2 lg 14, § 7 lg 1 p 4, § 7 lg 2 p-d 12–14, § 7 lg 3¹, § 8 lg 3 p 14, § 8 lg-d 6 ja 7, § 28 lg 1 p 1, § 36 lg 1 p 6)

Mõju valdkond 1: majanduslik mõju.

Mõju sihtrühm: EL-siseste piiriüleste ettevõtjate vaheliste kaubatehingutega (ühendusesisene käive) tegelevad ettevõtjad.

Mõju kirjeldus: Muudatusega lihtsustatakse piiriüleste ettevõtjate vaheliste kaubatehingutega tegelevate ettevõtjate käibemaksustamise korda, mis vähendab ettevõtja halduskoormust. Ettevõtjal ei teki nõudmiseni varu toimetamisel teise liikmesriiki selles teises liikmesriigis maksukohustust, ehk teises liikmesriigis maksukohustuslasena registreerimise, käibemaksu deklareerimise ega tasumise kohustust. Teises liikmesriigis maksukohustuslasena registreerimise, käibemaksu deklareerimise ja tasumise kohustus tekib üksnes juhul, kui ettevõtja ei võõranda teise liikmesriiki toimetatud nõudmiseni varu 12 kuu jooksul alates kauba teise liikmesriiki saabumisest või kui nõudmiseni varuna teise liikmesriiki toimetatud kaup ei vasta enam nõudmiseni varu tingimustele.

Järeldus mõju olulisuse kohta: muudatus on positiivse mõjuga, kuna ettevõtja halduskoormus väheneb.

Mõju ulatus on väike, kuna puudutab üksnes käibemaksuarvestust ning maksukoormus ei muutu.

Mõju avaldumise sagedus on väike, kuna ettevõtja jaoks on ühekordne tegevus muudatusega seotult oma igapäevase maksuarvestuse muutmine selliselt, et muuhulgas oleks nõudmiseni varu eraldi kajastatud ja deklareeritud ühendusesisese käibe aruandel.

Mõjutatud sihtrühma suurus: Sihtrühma suurus on väike. Ettevõtjate vahelisi piiriüleseid kaubatehinguid (ühendusesisene käive) deklareerib umbes 6% maksukohustuslastest. Kui suur osa nendest ettevõtjatest teeb tehinguid, mis vastavad nõudmiseni varu tingimustele, ei ole teada, kuna selliseid andmeid hetkel ei koguta.

Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud.

Mõju valdkond 2: mõju riigiasutuste korraldusele.

Mõju sihtrühm 2: Maksu- ja Tolliamet.

Mõju kirjeldus: Nõudmiseni varu deklareerimiseks ühendusesisese käibe aruandel on vajalik ühendusesisese käibe aruande täitmise juhiseid täiendada, kuna deklareerimisele kuulub lisaks ühendusesisesele käibele ka nõudmiseni varu toimetamine teise liikmesriiki.

Järeldus mõju olulisuse kohta: maksuhalduri töökoormust KMS-s nõudmiseni varu mõiste ja nõudmiseni varu käibemaksuarvestuse erisuse sätestamine oluliselt ei mõjuta. Töökoormuse mõningane tõus on seotud muudatuse jõustumisel suureneva teavitus- ja selgitustöö vajadusega. Mõju ulatus on väike, kuna ei tekita maksuhaldurile lisakoormust. Ühendusesisese käibe aruande täitmise juhiste muutmine on ühekordne tegevus.

Mõju avaldumise sagedus on keskmine, kuna ühendusesisese käibe aruande täitmise juhiste muutmine on ühekordne tegevus ning maksumaksjate teavitustöö ja kontrollitegevus on maksuhalduri igapäevane töö.

6.2. Kavandatav muudatus: tehingute ahela maksuregulatsioon (KMS § 9 lg 4)

Mõju valdkond: majanduslik mõju.

Mõju sihtrühm: EL-siseste tehingute ahelas osalevad maksukohustuslased.

Mõju kirjeldus: sätestatakse reeglid, mille kohaselt määratletakse piiriülese tehingute ahela korral tehing, mida loetakse ühendusesiseseks käibeks.

Järeldus mõju olulisuse kohta: muudatus on positiivse mõjuga, kuna kehtestatakse konkreetsed

reeglid tehingute ahelas iga üksikteingu maksustamiseks, mis suurendab ettevõtja õigusselgust.

Mõju ulatus on väike, kuna maksukoormus ega ka halduskoormus ei muutu.

Mõju avaldumise sagedus on väike, kuna ettevõtja jaoks on ühekordne tegevus ennast muudatusega kurssi viia.

Mõjutatud sihtrühma suurus: Sihtrühma suurus on väike. Piiriüleseid kaubatehinguid (ühendusesisene käive) deklareerib umbes 6% maksukohustuslastest, kellest osa on seotud aheltehingutega. Aheltehingutes osalevate ettevõtjate arv ei ole teada.

Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud.

6.3. Kavandatav muudatus: käibemaksu korrigeerimine kauba või teenuse eest osaliselt või täielikult tasumata jätmise korral (KMS § 29 lg-d 14–17, § 36 lg 1 p 7)

Mõju valdkond: majanduslik mõju.

Mõju sihtrühm: maksukohustuslased.

Mõju kirjeldus: kehtestatakse tingimused, mille täitmisel on maksukohustuslasel õigus osaliselt või täielikult kauba või teenuse eest esitatud tasumata jäetud arvet käsitada maksuarvestuses kui nn lootusetut võlga ja vähendada on maksukohustust.

Järeldus mõju olulisuse kohta: muudatus on positiivse mõjuga, kuna ettevõtja saab õiguse nn lootusetute võlgade osas oma käibemaksukohustust vähendada.

Mõju ulatus ja avaldumise sagedus on väike, kuna puudutab üksnes nn lootusetute võlgadega seotud maksukoormust.

Mõjutatud sihtrühma suurus: Sihtrühma suurus on keeruline määratleda, kuna puuduvad andmed selle kohta, paljudel maksukohustuslastel on nõudeid, mis vastavad eelnõus sätestatud tingimustele. Hinnanguliselt on sihtrühma suurus keskmine, ehk mõjutatud isikuid on alla poole maksukohustuslastest.

Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud.

6.4. Kavandatav muudatus: investeringukulla mõiste täpsustamine (KMS § 2 lg 10)

Mõju valdkond: majanduslik mõju.

Mõju sihtrühm: investeringukulla tehingutega seotud maksukohustuslased.

Mõju kirjeldus: Täpsustatakse investeringukulla mõistet.

Järeldus mõju olulisuse kohta: Muudatus suurendab investeringukulla maksukäsitlemisel õigusselgust.

Mõju ulatus on väike, kuna investeringukullaga tehtavate tehingute maksustamise kord ei muutu.

Mõjutatud sihtrühma suurus: Sihtrühma suurus on väike. Majandustegevuse registri andmete kohaselt tegutseb tegevusalal „Väärismetalli, vääris kivide kokkuost ning hulgimüük“ 107 isikut, mis sisaldab ka investeringukullaga kauplejaid. Investeringukulla tehingutega seotud maksukohustuslaste täpne arve ei ole teada.

Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud.

6.5. Koondhinnang mõju olulisusele: Kokkuvõttes on mõju ebaoluline, kuna mõjutatavatele sihtrühmadele on mõju ulatus väike, mõju sagedus väike või keskmine ning ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud.

7. Seaduse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

Kavandatavad muudatused, välja arvatud käibemaksu korrigeerimine kauba või teenuse eest osaliselt või täielikult tasumata jätmise korral, ei mõjuta oluliselt käibemaksu laekumist, kuna

muudatused on seotud pigem teatud tehingute maksuarvestuse korra muutmisega ja tehingute käsitlemisel õiguskindluse suurendamisega, mitte maksustamise põhimõtete või maksukoormuse muutmisega.

Muudatus, mis puudutab lootusetu võla osas käibemaksu korrigeerimise õiguse andmist vähendaks esialgsetel hinnangutel käibemaksulaekumist 19 miljoni euro võrra aastal 2020. Selle mõjuga käibemaksu laekumisele ei ole Rahandusministeeriumi kevadises majandusprognosis ega riigi eelarvestrateegias aastateks 2020-2023 arvestatud. Kui eelnõu on läbinud kooskõlastusringi, saab eelnõu rahalise mõjuga arvestada 2020. a riigieelarve menetlemisel käesoleva aasta sügisel.

Maksuhalduri töökoormust muudatused oluliselt ei mõjuta. Mõningane töökoormuse tõus on seotud uute normide, mis puudutavad nõudmiseni varu, aheltehinguid ja nn lootusetuid võlgu, kehtima hakkamisel suurema teavitustöö vajadusega.

Nõudmiseni varu regulatsioon eeldab ühendusesisese käibe aruande muutmist ja EL liikmesriikide vahelise käibemaksualase teabevahetuse rakenduse (VIES) arendust. Ühendusesisese käibe aruande ja VIES-i IT-arenduse kulud on Rahandusministeeriumi Infotehnoloogiakeskuse esialgse hinnangu kohaselt ligikaudu 300 tuhat eurot. Selle kuluga ei ole selle aasta riigieelarves arvestatud, kuna muudatuste aluseks olev nõukogu direktiiv (EL) 2018/1910 võeti vastu alles 2018. aasta detsembris. Rahandusministeerium koostöös Maksu- ja Tolliametiga otsivad võimalusi vajalike IT-arenduste tegemiseks vahendite leidmiseks.

8. Rakendusaktid

Eelnõuga planeeritavate muudatustega kaasneb vajadus muuta järgmisi rakendusakte:

- 1) rahandusministri 28. detsembri 2009. a määrus nr 69 „Ühendusesisese käibe aruande vorm ja ühendusesisese käibe muutmise aruande vorm ning nende täitmise kord“;
- 2) rahandusministri 30. märtsi 2004. a määrus nr 40 „Maksukohustuslase käibemaksu igapäevase arvestuse pidamise kord“.

9. Seaduse jõustumine

Seaduse muudatus on planeeritud jõustuma 2020. aasta 1. jaanuaril arvestades, et nõukogu direktiivi (EL) 2018/1910, millega muudetakse direktiivi 2006/112/EÜ seoses käibemaksusüsteemi teatavate normide ühtlustamise ja lihtsustamisega liikmesriikide vahelise kaubanduse maksustamisel, põhimõtteid peavad liikmesriigid kohaldama alates 1. jaanuarist 2020. a.

10. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks teistele ministeeriumidele ning arvamuse avaldamiseks Maksu- ja Tolliametile, Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioonile, Eesti Töoandjate Keskkliidule, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskojale, Teenusmajanduse Kojale ning Eesti Võlausaldajate Liidule.

Näited nõudmiseni varu kohta

Näide 1.

Liikmesriigi 1 (nt Eesti) maksukohustuslane A toimetab jaanuaris kaubad nõudmiseni varuna liikmesriigis 2 asuvasse lattu. Kaubad on mõeldud võõrandamiseks maksukohustuslasele B liikmesriigis 2. Võõrandamine toimub sama aasta septembris.

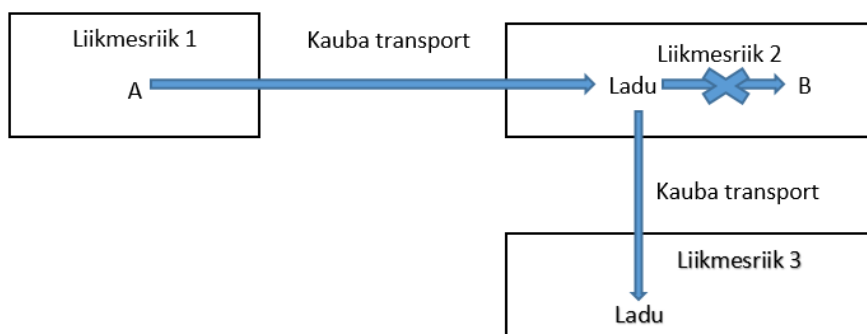


Sellisel juhul:

- A teeb jaanuaris kande nõudmiseni varu teise liikmesriiki toimetamise kohta oma vastavasse nõudmiseni varu arvestust kajastavasse registrisse, milleks Eesti puhul on maksukohustuslase igapäevane käibemaksuarvestus vastavalt KMS § 36 lõike 5 alusel rahandusministri määrusega kehtestatud korrale (edaspidi *igapäevane käibemaksuarvestus*) ja deklareerib ühendusesisese käibe aruandel nõudmiseni varu B-le;
- B kannab jaanuaris kaupade saabumise liikmesriigis 2 asuvasse lattu oma igapäevasesse käibemaksuarvestusse;
- septembris võõrandab A kauba liikmesriigis 1 B-le. Ühendusesisene käive on tekkinud ja kaup on ühendusesiselt soetatud hiljemalt 15. oktoobril (KMS § 11 lõige 2). A deklareerib ühendusesisese käibe liikmesriigi 1 käibedeklaratsioonil ja ühendusesisese käibe aruandel, kajastades seal B kauba soetajana ja märkides ära kauba maksustatava väärtuse. B deklareerib ühendusesisese soetuse oma käibedeklaratsioonil liikmesriigis 2;
- A ja B kajastavad vastavalt kauba võõrandamise ja soetusega seotud andmed oma igapäevases käibemaksuarvestuses.

Näide 2.

Maksukohustuslane A liikmesriigis 1 toimetab jaanuaris kaubad nõudmiseni varuna liikmesriigis 2 asuvasse lattu. Kaubad on mõeldud võõrandamiseks maksukohustuslasele B liikmesriigis 2. Sama aasta septembris toimetab maksukohustuslane A osa maksukohustuslasele B võõrandamata kaupadest liikmesriigist 2 liikmesriiki 3.

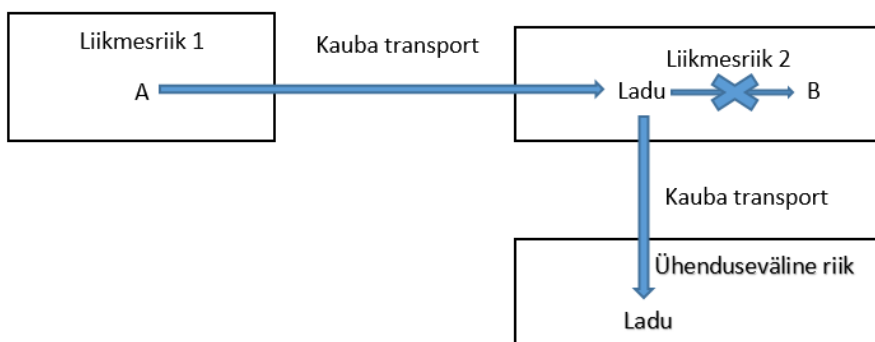


Sellisel juhul:

- A teeb jaanuaris kande nõudmiseni varu teise liikmesriiki toimetamise kohta oma igapäevasesse käibemaksuarvestusse ja deklareerib ühendusesisese käibe aruandel nõudmiseni varu B-le;
- B kannab jaanuaris oma igapäevasesse käibemaksuarvestusse kaupade saabumise liikmesriigis 2 asuvasse lattu;
- jaanuarist kuni septembrini B-le võõrandatud kaupade osas tekib A-l ühendusesisene käive liikmesriigis 1 ja B-l ühendusesisene soetus liikmesriigis 2 vastavalt kauba ühendusesisese käibe tekkimise ja ühendusesisese soetamise ajale (§ 11 lg 2). A deklareerib võõrandatud kaupade osas ühendusesisese käibe liikmesriigi 1 käibedeklaratsioonil ja ühendusesisese käibe aruandel, kajastades seal B kauba soetajana ja märkides ära võõrandatud kauba maksustatava väärtuse. B deklareerib ühendusesisese soetuse oma käibedeklaratsioonil liikmesriigis 2.
- A ja B kajastavad vastavalt kauba võõrandamise ja soetusega seotud andmed oma igapäevases käibemaksuarvestuses;
- septembris ei ole nõudmiseni varu tingimused nende kaupade osas, mis toimetatakse liikmesriigist 2 liikmesriiki 3, enam täidetud;
- nende kaupade, mille puhul nõudmiseni varu tingimused ei ole enam täidetud, toimetamist liikmesriigist 1 liikmesriiki 2 käsitatakse A ühendusesisese käibena vastavalt KMS § 7 lõikele 3;
- A-l tekib septembris enne kaupade toimetamist liikmesriiki 3 ühendusesisene käive liikmesriigis 1 (KMS § 7 lõige 3) ning ta deklareerib ühendusesisese käibe liikmesriigi 1 käibedeklaratsioonil ja ühendusesisese käibe aruandel;
- A-l tekib ühendusesisese soetus liikmesriigis 2 ning tal kohustus ennast seal registreerida maksukohustuslasena ja deklareerida ühendusesisest soetust;
- A ja B kaasajastavad vastavalt nõudmiseni varu kandeid oma igapäevases käibemaksuarvestuses;
- liikmesriiki 3 toimetatavate kaupade osas tekib A-l ühendusesisene käive liikmesriigis 2 ja ühendusesisene soetus liikmesriigis 3, välja arvatud juhul, kui nõudmiseni varu tingimused liikmesriigis 2 on selle kauba osas täidetud.

Näide 3.

Maksukohustuslane A liikmesriigis 1 toimetab jaanuaris kaubad nõudmiseni varuna liikmesriigis 2 asuvasse lattu. Kaubad on mõeldud võõrandamiseks maksukohustuslasele B liikmesriigis 2. Sama aasta septembris ekspordib maksukohustuslane A osa maksukohustuslasele B võõrandamata kaupadest ühendusevälisesse riiki.



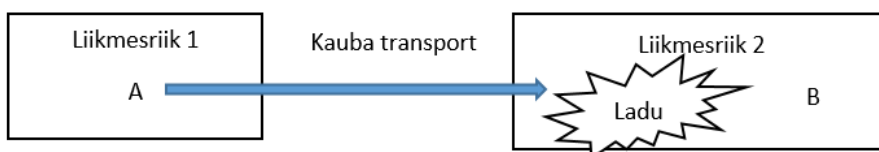
Sellisel juhul:

- A teeb jaanuaris kande nõudmiseni varu teise liikmesriiki toimetamise kohta oma

- igapäevasesse käibemaksuarvestusse ja deklareerib ühendusesisese käibe aruandel nõudmiseni varu B;
- B kannab jaanuaris oma igapäevasesse käibemaksuarvestusse kaupade saabumise liikmesriigis 2 asuvasse lattu;
 - jaanuarist kuni septembrini B-le võõrandatud kaupade osas tekib A-l ühendusesisene käive liikmesriigis 1 ja B-l ühendusesisene soetus liikmesriigis 2 vastavalt kauba ühendusesisese käibe tekkimise ja ühendusesisese soetamise ajale (§ 11 lg 2). A deklareerib võõrandatud kaupade osas liikmesriigis 1 ühendusesisese käibe käibedeklaratsioonil ja ühendusesisese käibe aruandel, kajastades seal B kauba soetajana ja märkides ära võõrandatud kauba maksustatava väärtuse. B deklareerib ühendusesisese soetuse oma käibedeklaratsioonil liikmesriigis 2;
 - A ja B kajastavad vastavalt kauba võõrandamise ja soetusega seotud andmed oma igapäevases käibemaksuarvestuses;
 - septembris ei ole nõudmiseni varu tingimused nende kaupade osas, mis eksporditakse, enam täidetud;
 - A-l tekib septembris enne kaupade ekspordi ühendusesisene käive liikmesriigis 1 ning ta deklareerib käibe ühendusesisese käibe aruandel ja käibedeklaratsioonil liikmesriigis 1;
 - A-l tekib samaaegselt ühendusesisese käibega liikmesriigis 1 ühendusesisese soetus liikmesriigis 2 ning tal on kohustus ennast seal registreerida maksukohustuslasena ja deklareerida ühendusesisest soetust käibedeklaratsioonil liikmesriigis 2;
 - A ja B kaasajastavad vastavalt nõudmiseni varu kandeid oma igapäevases käibemaksuarvestuses.

Näide 4.

Liikmesriigi 1 maksukohustuslane A toimetab jaanuaris kaubad nõudmiseni varuna liikmesriigis 2 asuvasse lattu. Kaubad on mõeldud võõrandamiseks maksukohustuslasele B liikmesriigis 2. Kaupade võõrandamine toimub sama aasta septembris. Osa kaupadest on tules hävinud.



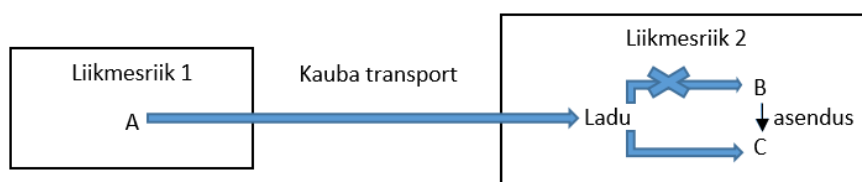
Sellisel juhul:

- A teeb jaanuaris kande nõudmiseni varu teise liikmesriiki toimetamise kohta oma igapäevasesse käibemaksuarvestusse ja deklareerib ühendusesisese käibe aruandel nõudmiseni varu B-le;
- B kannab jaanuaris oma igapäevasesse käibemaksuarvestusse kaupade saabumise liikmesriigis 2 asuvasse lattu;
- septembris tekib A-l ühendusesisene käive liikmesriigis 1 ja B-l ühendusesisene soetus liikmesriigis 2. Ühendusesisene käive on tekkinud ja kaup on ühendusesiselt soetatud hiljemalt 15. oktoobril (§ 11 lg 2). A deklareerib ühendusesisese käibe liikmesriigis 1 käibedeklaratsioonil ja ühendusesisese käibe aruandel, kajastades seal B kauba soetajana ja märkides ära võõrandatud kauba maksustatava väärtuse. B deklareerib ühendusesisese soetuse oma käibedeklaratsioonil liikmesriigi 2. Ühendusesisene käive ja ühendusesisene soetus tekib nõudmiseni varuna lattu toimetatud kaubast võõrandatud ja soetatud osa ulatuses;
- A ja B kajastavad vastavalt kauba võõrandamise ja soetusega seotud andmed oma

- igapäevases käibemaksuarvestuses;
- hävinud kaupade osas ei ole nõudmiseni varu tingimused enam täidetud;
- hävinud kaupade osas tekib A-l septembris ühendusesisene käive liikmesriigis 1 ning ta deklareerib liikmesriigis 1 ühendusesisese käibe käibedeklaratsioonil ja ühendusesisese käibe aruandel ning liikmesriigis 2 ühendusesisese soetuse. Seega tekib tal kohustus ennast registreerida maksukohustuslasena liikmesriigis 2.

Näide 5.

Maksukohustuslane A toimetab jaanuaris nõudmiseni varu teise liikmesriiki eesmärgiga see seal võõrandada maksukohustuslasele B, kuid septembris muutub maksukohustuslaste A ja B vaheline nõudmiseni varu leping ja osa B-le mõeldud kaupadest B välja ei osta. Maksukohustuslane A sõlmib sama aasta septembris lepingu B poolt välja ostmata kaupade võõrandamiseks samas liikmesriigis maksukohustuslasega C.

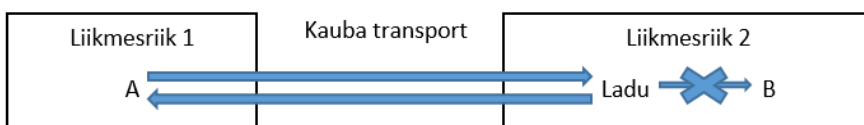


Sellisel juhul:

- A teeb jaanuaris kande nõudmiseni varu teise liikmesriiki toimetamise kohta oma igapäevasesse käibemaksuarvestusse ja deklareerib ühendusesisese käibe aruandel nõudmiseni varu B-le;
- B kannab jaanuaris oma igapäevasesse käibemaksuarvestusse kaupade saabumise liikmesriigis 2 asuvasse lattu;
- jaanuarist kuni septembrini B-le võõrandatud kaupade osas tekib A-l ühendusesisene käive liikmesriigis 1 ja B-l ühendusesisene soetus liikmesriigis 2 vastavalt kauba ühendusesisese käibe tekkimise ja ühendusesisese soetamise ajale (§ 11 lg 2). A deklareerib võõrandatud kaupade osas ühendusesisese käibe liikmesriigis 1 käibedeklaratsioonil ja ühendusesisese käibe aruandel, kajastades seal B kauba soetajana ja märkides ära võõrandatud kauba maksustatava väärtuse. B deklareerib ühendusesisese soetuse oma käibedeklaratsioonil liikmesriigis 2;
- A ja B kajastavad vastavalt kauba võõrandamise ja soetusega seotud andmed oma igapäevases käibemaksuarvestuses;
- A sõlmib septembris B poolt välja ostmata kaupade võõrandamiseks lepingu C-ga;
- soetaja vahetumisest A-le ühendusesisest käivet ega ühendusesisest soetust kaupade osas, mis jäi B poolt välja ostmata, ei teki eeldusel, et nõudmiseni varu tingimused (KMS § 2 lõige 14) on täidetud ja kaupade soetaja asendamine toimub hiljemalt kaupade võõrandamisel soetajale C;
- kaubad tuleb võõrandada C-le 12 kuu jooksul alates kaupade saabumisest teise liikmesriiki, ehk 12 kuu perioodi arvestus soetaja vahetuse korral ei muutu, vaid jätkub;
- septembris kaupade soetaja B asendamine C-ga kajastatakse A poolt igapäevases käibemaksuarvestuses ja ühendusesisese käibe aruandel, millel märgitakse C maksukohustuslase number.

Näide 6.

Maksukohustuslane A toimetab jaanuaris nõudmiseni varu teise liikmesriiki eesmärgiga see seal võõrandada maksukohustuslasele B, kuid sama aasta septembris toob maksukohustuslane A tagasi osa B-le mõeldud kaupadest, mida B välja ei osta.



Sellisel juhul:

- A teeb jaanuaris kande nõudmiseni varu teise liikmesriiki toimetamise kohta oma igapäevasesse käibemaksuarvestusse ja deklareerib ühendusesisese käibe aruandel nõudmiseni varu B-le;
- B kannab jaanuaris oma igapäevasesse käibemaksuarvestusse kaupade saabumise liikmesriigis 2 asuvasse lattu;
- jaanuarist kuni septembrini B-le võõrandatud kaupade osas tekib A-l ühendusesisene käive liikmesriigis 1 ja B-l ühendusesisene soetus liikmesriigis 2 vastavalt kauba ühendusesisese käibe tekkimise ja ühendusesisese soetamise ajale (§ 11 lg 2). A deklareerib võõrandatud kaupade osas ühendusesisese käibe liikmesriigis 1 käibedeklaratsioonil ja ühendusesisese käibe aruandel, kajastades seal B kauba soetajana ja märkides ära võõrandatud kauba maksustatava väärtuse. B deklareerib ühendusesisese soetuse oma käibedeklaratsioonil liikmesriigis 2;
- A ja B kajastavad vastavalt kauba võõrandamise ja soetusega seotud andmed oma igapäevases käibemaksuarvestuses;
- septembris ei teki ühendusesisest käivet ega ühendusesisest soetust nende kaupade osas, mis jäid B poolt välja ostmata;
- septembris kajastab A kaupade tagasi toomise igapäevases arvestuses ja ühendusesisese käibe aruandes muudatuse esitatud teabe kohta. Samuti kaasajastab B nõudmiseni varu puudutavaid andmeid vastavalt kaupade tegelikule soetusele oma igapäevases käibemaksuarvestuses.

Näide 7.

Maksukohustuslane A liikmesriigis 1 toimetab jaanuaris kaubad nõudmiseni varuna liikmesriigis 2 asuvasse lattu. Kaubad on mõeldud võõrandamiseks maksukohustuslasele B liikmesriigis 2. 12 kuud hiljem on kaubad või osa nendest maksukohustuslasele B võõrandamata ja asuvad endiselt laos liikmesriigis 2.

Sellisel juhul:

- nende kaupade osas, mis on 12 kuu jooksul liikmesriigis 2 võõrandamata, ei teki A ja B vahel sõlmitud kokkuleppe alusel ühendusesisest käivet ega soetust;
- A ja B kajastavad A poolt B-le võõrandamata ja B poolt soetamata kauba andmed oma igapäevases käibemaksuarvestuses;
- 12 kuu möödumisel alates kaupade saabumisest teise liikmesriiki nõudmiseni varu tingimused pole enam täidetud ja A-l tekib ühendusesisene käive liikmesriigis 1 ning ta deklareerib käibe ühendusesisese käibe aruandel ja käibedeklaratsioonil;
- A-l tekib ühendusesisese soetus liikmesriigis 2 ning tal kohustus ennast seal registreerida maksukohustuslasena ja deklareerida ühendusesisene soetus.

Euroopa Liidu õigusallikate ja käibemaksuseaduse muudatuste võrdlustabel

Euroopa Liidu õigusallika nimetus ja rekvisiidid

Nõukogu direktiiv 2006/112/EÜ, mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi (ELT L 347, 11.12.2006, lk 1-118), viimati muudetud direktiiviga 2018/1910 (ELT L 311, 7.12.2018, lk 3–7)

Käibemaksuseaduse säte käibemaksuseaduse muutmise seaduse eelnõus	EL õigusallika nõue	Vastavus EL õigusallikale
§ 2 lg 10	art 344	Vastab.
§ 2 lg 14, § 7 lg 1 p 4, § 7 lg 2 p-d 12–14, § 7 lg 3 ¹ , § 8 lg 3 p 14, § 8 lg-d 6 ja 7, § 11 lg 2	art 17a	Vastab.
§ 9 lg-d 4	art 36a	Vastab.
§ 15 lg 3 p 2	art 138 (1a)	Vastab.
§ 28 lg 1 p 1	art 262	Vastab.
§ 29 lg-d 14–17	Art 90 (2)	Vastab.
§ 36 lg 1 p 6 ja lg 5	art 243 (3)	Vastab.
§ 36 lg 1 p 7	Art 242	Vastab.

MINISTRI MÄÄRUS

**Rahandusministri 28. detsembri 2009. a määruse nr 69
„Ühendusesisese käibe aruande vorm ja ühendusesisese käibe
muutmise aruande vorm ning nende täitmise kord” muutmise**

Määrus kehtestatakse käibemaksuseaduse § 28 lõike 4 alusel.

§ 1. Rahandusministri 28. detsembri 2009. a määruse nr 69 „Ühendusesisese käibe aruande vorm ja ühendusesisese käibe muutmise aruande vorm ning nende täitmise kord” lisad 1 ja 2 asendatakse käesoleva määruse lisadega 1 ja 2 (lisatud).

§ 2. Määrus jõustub 2020. aasta 1. jaanuaril.

Martin Helme
Rahandusminister

Veiko Tali
Kantsler

Lisa 1 Ühendusesisese käibe aruanne
Lisa 2 Ühendusesisese käibe muutmise aruanne

MINISTRI MÄÄRUS

Rahandusministri 30. märtsi 2004. a määruse nr 40 „Maksukohustuslase käibemaksu igapäevase arvestuse pidamise kord“ muutmise

Määrus kehtestatakse käibemaksuseaduse § 36 lõike 5 alusel.

§ 1. Rahandusministri 30. märtsi 2004. a määruses nr 40 „Maksukohustuslase käibemaksu igapäevase arvestuse pidamise kord“ tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 2 lõiget 2 täiendatakse punktidega 10 ja 11 järgmises sõnastuses:

- „10) käibemaksuseaduse § 7 lõike 1 punktis 4, § 7 lõike 2 punktides 12–14, nimetatud kaup;
- 11) käibemaksuseaduse § 8 lõike 3 punktis 14 ning § 8 lõigetes 6 ja 7 nimetatud kaup;
- 12) tehingud ja toimingud vastavalt käibemaksuseaduse § 29 lõigetele 14–17.“;

2) paragrahvi 4 täiendatakse lõigetega 3 ja 4 järgmises sõnastuses:

„(3) Paragrahvi 2 lõike 2 punktis 10 nimetatud kanne peab sisaldama järgmist teavet:

- 1) nõudmiseni varu Eestist teise liikmesriiki toimetamise kuupäev;
- 2) maksukohustuslase, kellele nõudmiseni varu toimetatakse, maksukohustuslasena registreerimise number;
- 3) lao aadress sihtliikmesriigis, laopidaja maksukohustuslasena registreerimise number, kauba lattu saabumise kuupäev, väärtus, kirjeldus ja kogus;
- 4) selle maksukohustuslase maksukohustuslasena registreerimise number, kes asendab isikut, kellele nõudmiseni varu toimetati (käibemaksuseaduse § 7 lõige 2 punkt 14);
- 5) nõudmiseni varuna võõrandatud kauba maksustatav väärtus, kirjeldus, kogus, võõrandamise kuupäev ja soetaja maksukohustuslasena registreerimise number;
- 6) Eestisse tagasi toimetatud kauba väärtus, kirjeldus ja kogus (käibemaksuseaduse § 7 lõige 2 punkt 13);
- 7) nõudmiseni varuna teise liikmesriiki toimetatud kauba maksustatav väärtus, kirjeldus ja kogus ning tingimuse tekkimise kuupäev ja põhjus vastavalt käibemaksuseaduse § 7 lõikele 3¹.

(4) Paragrahvi 2 lõike 2 punktis 11 nimetatud kanne peab sisaldama järgmist teavet:

- 1) maksukohustuslase registreerimise number, kellelt nõudmiseni varuna Eestisse toimetatud kaup soetatakse;
- 2) kauba kogus ja kirjeldus, mis on maksukohustuslasele nõudmiseni varuna Eestisse toimetatud;
- 3) kuupäev, millal maksukohustuslasele mõeldud kaubad Eestisse lattu saavad;
- 4) maksukohustuslase poolt soetatud kauba maksustatav väärtus, kogus ja kuupäev, millel kaubad soetati;
- 5) kauba Eestisse toimetanud maksukohustuslase poolt laost eemaldatud kauba kirjeldus, kogus ja eemaldamise kuupäev;
- 6) laos hävinud, kadunud või varastatud kauba kirjeldus ja kogus ning kuupäev.“.

§ 2. Määrus jõustub 2020. a 1. jaanuaril.

Martin Helme
Rahandusminister

Veiko Tali
Kantsler